

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשע"ז, 2017
מספר השאלון: 011281
שם התלמיד/ה: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

עברית: הבנה, הבעה ולשון – על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון – הבנה והבעה – 50 נקודות

פרק א: הבנת הנקרא

פרק ב: כתיבה ממזגת

חלק שני – לשון – 50 נקודות

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס

פרק ב: תחביר / פרק ג: מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים

סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות. 2.

לכתיבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (24–25) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

נספח: טקסטים.

בהצלחה!

השאלות

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.
הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק א: הבנת הנקרא (25 נקודות)

ענה על כל השאלות 1–3.

פרק ב: כתיבה ממוגת (25 נקודות)

ענה על שאלה 4.

(נספח: לפניך שלושה טקסטים. קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.)

1. (14 נקודות)

- א. בטקסטים 1 ו-2 מתואר שינוי שחל ביעדים של תנועות הנוער בארץ במהלך השנים.
על פי שני הטקסטים (טקסט 1 וטקסט 2) ציין מה היו היעדים של תנועות הנוער בעבר, ומה הם היעדים של תנועות הנוער מסוף המאה ה-20 עד היום. (6 נקודות)
- ב. כתוב שתי סיבות שהביאו לשינוי ביעדים של תנועות הנוער: סיבה מטקסט 1 וסיבה מטקסט 2. (4 נקודות)
- ג. על אף השינוי ביעדים של תנועות הנוער במהלך השנים, הערכים הבסיסיים של התנועות מראשית התהוותן לא השתנו.
על פי שלושת הטקסטים שקראת, ציין ערך אחד שנשמר בתנועות הנוער, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי בימינו. (4 נקודות)

2. (6 נקודות)

- א. בטקסט 3 אפשר לזהות קולות המביעים פקפוק, הסתייגות והטלת ספק בערכה של הפעילות של תנועות הנוער כיום.
הבא לכך שתי הוכחות מטקסט 3. (4 נקודות)
- ב. הבא מטקסט 3 ציטוט המפריך קולות אלה. (2 נקודות)

3. (5 נקודות)

- אילו היית מקים תנועת נוער חדשה, איזה ערך היית רוצה להנחיל לחניכים בתנועה?
תוכל לבחור בערך שהוזכר בטקסטים שקראת או בערך אחר החשוב בעיניך.
בתשובתך הצג את הערך, ונמק מדוע בחרת בו. (5 נקודות)

4. (25 נקודות)

לקראת פרסומה של חוברת שתעסוק בתנועות הנוער בארץ התבקשת לכתוב סקירה שתשמש מבוא לחוברת. על פי שלושת הטקסטים 1-3 שקראת, כתוב סקירה ותאר בה את מעורבותן של תנועות הנוער בחינוך ובחברה בארץ-ישראל על רקע המציאות המשתנה — מראשית הציונות עד ימינו. הקפד על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בגוף הסקירה ובסופה (ביבליוגרפיה). כתוב בהיקף של כ-300 מילים. את הסקירה כתוב בעמודים 4-5 (תוכל להשתמש בעמודים 6-7 לכתובת טיוטה).

חלק שני — לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א — חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג. פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס — חובה (10 נקודות) בפרק זה ענה על שאלות 5-6.

לפניך שני פרקים: פרק ב — תחביר, פרק ג — מערכת הצורות. בחר בפרק שלמדת: בפרק ב — תחביר או בפרק ג — מערכת הצורות. בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות. ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)
בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.
ענה על ארבע מן השאלות 7-11 (לכל שאלה — 10 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)
בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.
ענה על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה — 10 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

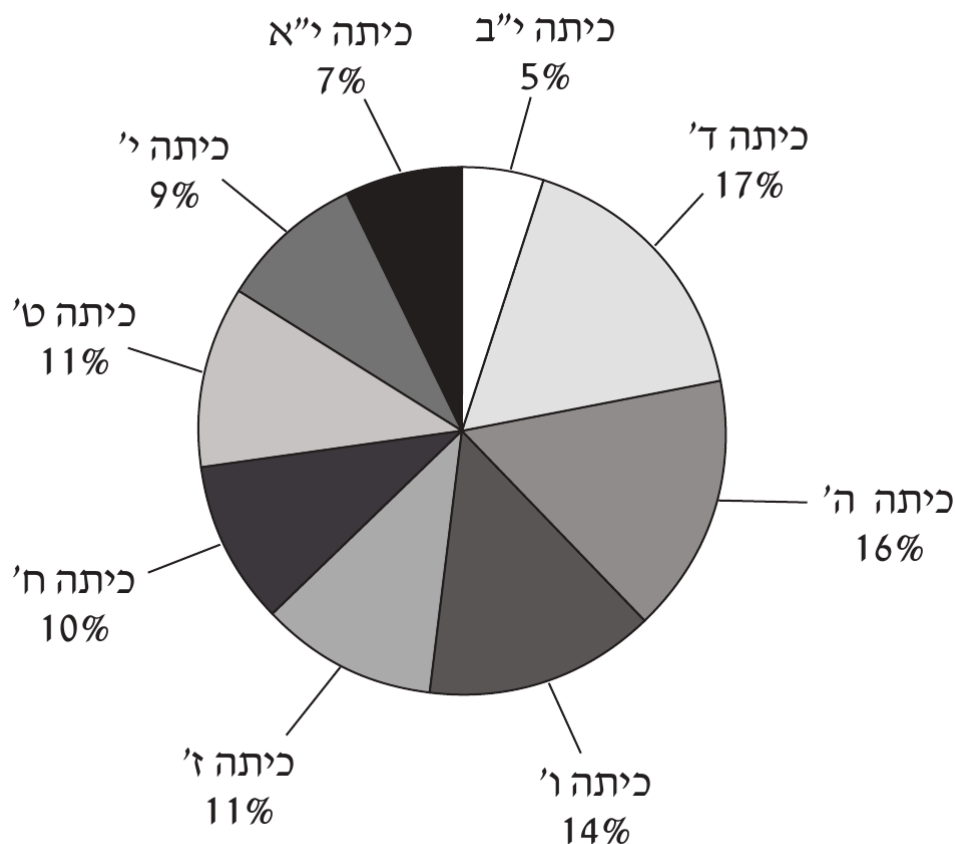

שם המספר ואותיות השימוש

5. (8 נקודות)

א. עיין בתרשים שלפניך.

התפלגות חניכי תנועות הנוער לפי כיתה (על פי אומדן 2015)

(מתוך ראמ"ה: הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך ומשרד החינוך [פברואר 2016]. תנועות הנוער בישראל. אוחר מ-<http://cms.education.gov.il>)
ענה על שתי השאלות שלפניך על פי התרשים.

כתוב כל תשובה במשפט שלם, ואת המספרים מן התרשים כתוב במילים.

- כמה אחוזים מכלל חניכי תנועות הנוער בישראל הם תלמידי כיתה ז'?
- כמה אחוזים מכלל חניכי תנועות הנוער בישראל הם תלמידי כיתה י"ב?

ב. לפניך משפטים, ובהם מספרים מודגשים. כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד).

- לפי התרשים, שיעור התלמידים המשתתפים בתנועות הנוער בכיתה ד' גדול פי 3 _____ ויותר משיעור התלמידים המשתתפים בתנועות הנוער בכיתה י"ב.
- בכל קיץ הסוכנות היהודית שולחת מדריכים ל-196* _____ מחנות קיץ בארצות הברית ובקנדה.
- בנסיעה באוטובוס קראו החניכים בקולי קולות: "המדריך שלנו הוא מספר 1 _____".
- בשנת 2015 היו 52,967* _____ חניכים ומדריכים בתנועת בני עקיבא.

ג. במשפט שלפניך הקף את הצורה הנכונה של שם המספר ושל אות השימוש הנלווית אליו.

מחנה הקיץ של אחת מתנועות הנוער יחל השנה בעשרים וחמשה / עשרים וחמש / עשרים וחמשה / עשרים וחמשי ביולי.

6. (2 נקודות)

לפניך קטע מהזמנה למחנה קיץ של אחת מתנועות הנוער.
בקטע מודגשות שתי מילות יחס בנטייה, אולם אחת מהן אינה תקינה.
(במסגרת)
הורי החניכים שלום,
אנו פונים אליכם בבקשה לבוא ולסייע לנו במהלך המחנה.
נוכחות ההורים במחנה חשובה ונחוצה. הורים המעוניינים להתנדב יפנו למרכזים ויירשמו אצלם מראש.
מבין מילות היחס המודגשות בקטע הקף את מילת היחס שנטייתה אינה תקינה, וכתוב אותה בצורתה
התקינה. _____

תחביר

7. (10 נקודות)

- א. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וציין לאחר כל משפט את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- I. למרות זיקתן של רוב תנועות הנוער למסגרות המפלגתיות של המבוגרים הן שמרו על מעמדן העצמאי. _____
- II. אמנם הם מייצגים תנועות בעלות אופי שונה ואידאולוגיה שונה, אבל יש ביניהם שיתוף והבנה. _____
- III. אף כי הפיכתה של השפה העברית לשפת ההוראה והדיבור היא פרי המאבק המוצלח של הסתדרות המורים, הרי היה לבני הנוער חלק נכבד בהצלחה הזאת. _____
- ב. ציין את הקשר הלוגי המשותף לכל המשפטים. _____
- ג. המר את משפט II במשפט מסוג תחבירי אחר שישמור על הקשר הלוגי שבמשפט. _____
- ד. בכל אחד מן המשפטים I–III סמן את החלק שבו מובאת הטענה של הכותב. _____
- ה. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפטים.
במשפט I: הן _____
במשפט II: הם _____
במשפט III: היא _____ הזאת _____

8. (10 נקודות)

א.

לפניך שני משפטים מורכבים, ובכל אחד מהם מילת הקישור "אם" פותחת פסוקית.

- I. אם ישאלו את החניכים מה הם הערכים החשובים ביותר בתנועה שהם חברים בה, מה הם יגידו?
- II. נטע סיזל: "בעיניי, המדד להצלחה הוא השאלה אם אנחנו מצליחים לגדל אנשים שמגלים מעורבות חברתית".

- (1) במשפט I, תחם את כל הפסוקיות, וציין מעל כל פסוקית שתחמת את תפקידה התחבירי במשפט.
- (2) במשפט I, המר את מילת הקישור "אם" במילת הקישור "לו", ושנה את המשפט בהתאם.
- (3) במשפט II, תחם רק את הפסוקית הפותחת במילת הקישור "אם", וציין מעליה את תפקידה התחבירי במשפט.

- (4) משפט II מוסר בדיבור ישיר את דבריה של נטע סיזל.
- כתוב את המשפט מחדש כך שימסור את דבריה של נטע סיזל במשפט מורכב בעל פסוקית מושא בדיבור עקיף.

ב.

לפניך שני משפטים, ובהם שמות פועל.

- I. בשנות השמונים התעורר הצורך להחליט מה יהיו היעדים החדשים.
- II. בשנות התשעים החלו תנועות הנוער להתגבר על המשבר.

- (1) הקף את מספרו של המשפט שבו שם הפועל פותח פסוקית מצומצמת, וציין את תפקידה התחבירי של הפסוקית המצומצמת במשפט. _____
- (2) ציין את התפקיד התחבירי של שם הפועל במשפט האחר. _____

9. (10 נקודות)

א.

לפניך משפט המנוסח במבנה "לא/אין... אלא...".

- אנחנו תובעים מן החניכים לא רק חשיבה, אלא גם עשייה.
- בניסיון לקצר משפט זה רצה עורך הטקסט לכתוב אותו כך:
- אנחנו תובעים מן החניכים חשיבה ועשייה.
- הסבר לעורך הטקסט את היתרון שיש לנוסח המקורי של המשפט על פני הנוסח המקוצר.

ב.

לפניך משפט נוסף המנוסח במבנה "לא/אין... אלא...".

אין מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי, אלא במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.

איזה מן המשפטים שלפניך משתמע ממשפט זה? הקף אותו.

- אין מדובר במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.
- מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי.
- מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי ולחנך להגשמת ערכים.
- מדובר במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.

ג. לפניך שני משפטים שיש בהם חלקים כוללים.

I. זכרו כי החברה הארץ-ישראלית הייתה חברה שבה כמעט כל ילד היה עולה חדש או בן לעולים חדשים.

II. חינוך לערכים מתבטא במעשים, ולא במילים בלבד.

(1) ציין את הקשר הלוגי בין המילים בכל חלק כולל.

הקשר הלוגי בחלק הכולל במשפט I: _____

הקשר הלוגי בחלק הכולל במשפט II: _____

(2) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפטים.

במשפט I: עולה חדש _____

במשפט II: לערכים _____

(3) כתוב את משפט II במבנה "לא/אין... אלא...". שמור על משמעות המשפט המקורי.

10. (10 נקודות)

א. תנועות נוער רבות ניסחו דיברות שמבטאים את ערכיהם.

לפניך כמה מן הדיברות של תנועת "הצופים".

I. הצופה דָּבָרוּ אמת. _____

II. הצופה איש משמעת. _____

III. הצופה מגן על החי ועל הצומח. _____

IV. הצופה אינו נופל ברוחו, ובצר לו הוא מצטחק. _____

(1) • ציין לאחר כל אחד מן המשפטים I–IV, המשמשים דיברות, את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

• אם יש במשפט חלקים כוללים — ציין זאת.

(2) אחד הדיברות מנוסח במבנה של משפט בעל חלק ייחוד.

• ציין את מספרו. _____

• העתק מן המשפט את חלק הייחוד. _____

• ציין את תפקידו התחבירי של חלק הייחוד במשפט. _____

• כתוב את המשפט במבנה רגיל (בלי חלק ייחוד). _____

• מה היתרון בניסוח הדיבר במבנה של משפט ייחוד על פני ניסוחו במבנה הרגיל?

ב. בסיומו של טקסט 2 מוזכרות מילות השיר "שירה, הנוער, שיר עתידנו" שכתב שמואל בס. לפניך שתי השורות הראשונות של השיר.

שירה, הנוער, שיר עתידנו:

שיר התחדשות, בניין ועלייה.

(1) • המילה "שירה", הפותחת את השיר, היא צורת ציווי (מוארך).

מהו תפקידה התחבירי של המילה "שירה" הפותחת את השיר? _____

• מהו תפקידה התחבירי של המילה "הנוער" המסומנת בקו? _____

(2) שתי השורות הראשונות של השיר רווחות בציבור בגרסה שלפניך:

שירת הנוער שיר עתידנו:

שיר התחדשות, בניין ועלייה.

בגרסה המקורית של השיר (שבראש סעיף ב) המילה הפותחת את השיר היא "שירה", ואילו בגרסה

הרווחת בציבור המילה הפותחת את השיר היא "שירת".

ציין לאיזה חלק דיבור שייכת כל אחת משתי המילים.

• "שירה" (בגרסה המקורית): _____

• "שירת" (בגרסה הרווחת): _____

11. (10 נקודות)

א. לפניך קטע שפורסם במרשתת, מיומנו של מדריך באחת מתנועות הנוער. בקטע יש שיבושים אחדים בתחום התחביר.

(במסגרת)

שלום,

קוראים לי יהונתן, ואני מדריך של קבוצה בתנועת הנוער אליה אני שייך. השבת היה השבת האחרונה

שלי כמדריך, והיא גרמה לי להסתכל אחורה ולראות מה עברתי עד כה. שאני מסתכל על התקופה

הזאת של ההדרכה וחושב על השינוי שהחניכים עברו, אני מבין שאולי לא שיניתי אותם מן הקצה אל

הקצה, אבל השפעתי והטבעתי בהם חותם. כל חניך קיבל את הדחיפה הגדולה ביותר שיכולתי לתת

לו בכדי לממש את הפוטנציאל שלו.

השלם את הטבלה שלפניך: העתק מן הקטע שלושה שיבושים בתחום התחביר, הסבר כל אחד מן

השיבושים במונחים תחביריים, וכתוב את הנוסח התקין.

	השיבוש	הסבר (במונחים תחביריים)	הנוסח התקין
1			
2			
3			

ב. (1) לפניך משפט דור־משמעי.

אתמול הגיעה הקבוצה מרמת גן.

• הקף את הצירוף שיוצר את הדור־משמעות במשפט.

• את הצירוף שיוצר את הדור־משמעות במשפט אפשר לנתח בשני תפקידים תחביריים שונים.

ציין את שני התפקידים התחביריים השונים של הצירוף. _____

(2) לעתים משפטים דור־משמעיים מובנים באופן חד־משמעי כשהם נטועים בתוך הקשר. כלומר,

ההקשר גורם להבנת המשפטים באופן חד־משמעי.

לפניך שני משפטים דור־משמעיים.

I. בחירת יושב ראש מועצת תנועות הנוער הפתיעה אותנו.

II. למדריך אסור להרביץ.

בחר באחד מן המשפטים הדור־משמעיים I–II, וכתוב קטע קצר (שניים־שלושה משפטים) שבו תשבץ את המשפט הדור־משמעי שבחרת כפי שהוא, ובזכות ההקשר תעלה מן המשפט משמעות אחת ברורה.

מערכת הצורות

12. (10 נקודות)

לפניך משפט וקטע קצר על פי הטקסטים, ובהם מילים מודגשות.

(במסגרת)

• בעבר הַשְׁתַּת החינוך בארץ על ערכים כגון טובת הכלל והחברה, אולם כיום החברה הישראלית מְתַגַּמֶּלֶת על הישגים אישיים.

• ההגשמה בקיבוץ אינה יכולה לְהַחֲשֵׁב עוד ליעד עיקרי. כיום תנועות הנוער מְעַרְבּוֹת בְּעִשְׂיָה החינוכית והציבורית, והן מסגרת לְשִׁיחַ עָרְפִי על פי עָרְכֵי מְגִלַת העצמאות וצורכי השעה של מְדִינַת ישראל. דוֹמָה שמשימתן של תנועות הנוער היא לְהוֹכִיחַ בכל פעם מחדש כי הוֹלָמוֹת אותן מילות השיר: "שירה, הנוער, שיר עתידנו".

א. ציין את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים שלפניך.

הַשְׁתַּת שורש: _____ בניין: _____

מְתַגַּמֶּלֶת שורש: _____ בניין: _____

מְעַרְבּוֹת שורש: _____ בניין: _____

לְהוֹכִיחַ שורש: _____ בניין: _____

הוֹלָמוֹת שורש: _____ בניין: _____

ב. ציין את הבניין של שם הפועל לְהַחֲשֵׁב שבקטע. _____

ג. מהי צורת העתיד של הפועל דוֹמָה שבקטע? הקף את התשובה הנכונה.

יְדָמָה יְדָמָה יָדָמָה

- ד. בקטע מודגשים השמות עֲשִׂיָּה, שִׁיחַ, מְגִלָּה, מְדִינָה.
 (1) מבין השמות האלה הקף רק את השמות שנגזרו מגזרת ע"ו/י.
 (2) ציין את השורש של כל אחד מן השמות האחרים. _____
- ה. תנועות הנוער הן מסגרת לשיח עֲרָכִי על פי עֲרָכִי מגילת העצמאות.
 מבין שתי המילים המודגשות הקף את המילה שיש בה צורן גזירה, וציין את משמעותו. _____

13. (10 נקודות)

- א. (1) לפניך שני משפטים, ובכל משפט מילה מודגשת.
 ציין לאחר כל משפט את חלק הדיבור ואת השורש של המילה המודגשת בו.
- כל חניך יִגְיַע לפעולה בזמן. חלק הדיבור: _____ השורש: _____
  - חינוך לעבודה עצמית המושתתת על יִגְיַע כפיים של היחיד היה חידוש בולט. חלק הדיבור: _____ השורש: _____
- (2) לפניך רשימת מילים.
יָגַע, יָגַעַת, יָגַעַתָּה
 מיינ את המילים בטבלה שלפניך.

מילים שהשורש שלהן זהה לשורש של המילה יָגַעַתָּה	מילים שהשורש שלהן זהה לשורש של המילה יָגַעַתָּה

- ב. לפניך משפטים, ובהם מילים מודגשות.
- ססמת הצופים היא "הָיָה נָכוֹן!" _____
  - אדם זה פָּן במעשיו ובדבריו. _____
  - "האם יש בכוחן של תנועות הנוער לְכוֹנֵן סולידריות חברתית?" _____
  - המורה לחינוך גופני מכריז לפני כל ריצה: "למקומות, הַפּוֹן, רוץ!" _____
- (1) ציין את השורש המשותף לכל המילים המודגשות. _____
 (2) ציין לאחר כל משפט את הבניין של המילה המודגשת בו. _____
- ג. לפניך משפטים ובהם פעלים מודגשים. כל פועל מודגש מובא בשתי צורות: בצורה תקינה ובצורה שאינה תקינה.
- כוחן החברתי של התנועות הַתְּבַטָּא / הַתְּבַטָּא בפעילותן להשגת היעדים הלאומיים והחברתיים.
  - סיזל: "אנחנו מסרבים לקבל את התפיסה שמאחר שהכול מְבַלְבֵּל / מְבַלְבֵּל, אי־אפשר להגיד כלום על שום נושא."
  - אברקי: "בעיני הערך המוסף שתנועת הנוער מְצִיעָה / מְצִיעָה הוא התנסות בעולם המבוגרים".
- (1) מבין הפעלים המודגשים הקף את צורות הפועל התקינות בלבד.
 (2) בחר בפועל אחד שהקפת, ונמק מדוע הוא הצורה התקינה. _____

14. (10 נקודות)

א. לפניך קטע, על פי טקסט 1.

(במסגרת)

תנועות הנוער חתרו לכינונו של עולם שבו גם השכבות החלשות בחברה יזכו לדיוור ולתזונה הולמים ולשירותי כינוך טובים ומתקדמים. תנועות הנוער דגלו ברעיון התקומה הלאומית ופעלו להעלאת המוני עולים לארץ. כל התנועות היו אמונות על השתלבות חניכיהן במערך ההגנה על חיי היהודים. תנועות הנוער היו מסגרת של כינוך מודרני לערכים השואב השראה מתורות של תיקון עולם בידי האדם. תנועת הנוער בארץ הייתה מסגרת שאפשרה הזדהות עם ערכי החברה. היא אפשרה את הכרת שבילי הארץ באמצעות טיולי הליכה בשבילים ובעמקים ושילוב של לימוד והנאה. תרומתן של תנועות הנוער באה לידי ביטוי בהיבט נוסף – פיתוח התרבות העברית המודרנית. תנועות הנוער השפיעו על השירה והריקוד העממיים וסייעו בהפצת השפה העברית ובהפיכתה לשפת ההוראה בבתי הספר בארץ. העתק מן הקטע לטבלה שלפניך חמישה שמות פעולה מבניין הפעיל, וציין את השורש של כל שם פעולה שהעתקת.

שם פעולה מבניין הפעיל	השורש
1	
2	
3	
4	
5	

ב. לפניך הכותרת של טקסט 3 ובה הודגשה המילה "בניין", הכתובה בה פעמיים.

"תנועות הנוער: בניין חברה או בניין למשחקי חברה?"

לאחת מן המילים המודגשות יש משמעות של שם פעולה.

המר אותה בשם פעולה מאותו השורש וכתוב מחדש את הכותרת.

ג. לפניך ארבעה משפטים, ובכל משפט פועל מודגש.

• התנועה חָרְתָּה על דגלה יעדים לאומיים וחברתיים.

• המציאות הַשְׁתַּנְתָּה.

• התנועה עָנְתָה על צורכי השעה.

• ההנהגה הפוליטית לא כָּפְתָה את תפיסת עולמה על התנועה.

(1) מבין הפעלים המודגשים העתק את הפועל היוצא דופן מבחינת הגזרה, וציין את גזרתו. הפועל היוצא דופן: _____

הגזרה שלו: _____

(2) ציין את הגזרה המשותפת לשאר הפעלים. _____

(3) ציין את שם הפעולה של הפועל כָּפְתָה המודגש במשפט האחרון. _____

15. (10 נקודות)

א. לפניך משפטים ובהם מילים מודגשות.

(במסגרת)

• תְּנוּעוֹת הנוער הארץ-ישראליות היו ברובן תּוֹלְדָה של תנועות הנוער הציוניות בגולה, שקמו בעקבות ההתעוררות של בני הנוערים בארצות שבהן צמחו. במרכז של ההתעוררות הזו עמדה התביעה לזכותו של הנוער לקבוע את גורלו בעצמו.

• תנועות הנוער הושפעו מתורות של תקון עולם בידי אדם.

• בשנות השמונים נוצר צורך לתור אחר יעדים חדשים.

מבין המילים המודגשות העתק את המילים שבהן האות תי"ו אינה שורשית, וציין את השורש של כל מילה שהעתקת.

ב. בטקסט 1 נכתב: "תנועות הנוער תרמו לעיצוב סגנון הלבוש הישראלי".

ברוח זו, לפניך משפטים שבהם פועלי לבוש.

בעברית לובשים בגדים, ואז פושטים או מסירים אותם.

את הכובע חובשים, כפפות עוטים, ותכשיטים עונדים או עוֹדִים.

את הנעליים נועלים, ואז חולצים או משילים אותן.

כתר שמים על הראש.

(1) • הקף את שני הפעלים שאינם מבניין קל.

• ציין את הבניין המשותף להם. _____

• כתוב את השורש של כל אחד מן הפעלים שהקפת. _____

(2) כתוב את שם הפועל של הפועל עוֹטִים. _____

(3) כתוב את שם הפועל של הפועל שָׁמִים. _____

(4) ילדים קטנים יוצרים לעתים פועלי לבוש, למשל: למעל מעיל, התפנן'מתי בפיג'מה.

הסבר את התהליך הלשוני שהביא ליצירת השורשים בפעלים שיצרו הילדים.

16. (10 נקודות)

א. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

(במסגרת)

בִּרְאִיוֹן שֶׁהִתְפָּרַס בַּבִּטְאוֹן שֶׁל אַחַת מִתְנוּעוֹת הַנוֹעָר אָמַר אֶחָד הַרְכִּזִּים: "בְּתִנוּעָה שֶׁלֵּנוּ יֵשׁ נִסְיוֹן לַהֲגִדִּיר מֵהוּ טוֹב וּמֵהוּ רָע. בַּפְּעוּלוֹת בְּתִנוּעָה אֲנִי עוֹסֵקִים בַּהֲקִנִּיית עֲרָכִים חֲשׁוּבִים כְּמוֹ עֶרֶךְ הַשְׁוִיָּוִן, הַמֵּאֲבָק בְּגִזְעוֹת וְעִידוּד דִּיאֲלוּג". גַּם בְּעֵלּוֹן שֶׁל הַתְנוּעָה נִכְתְּבוּ דְּבָרִים דּוּמִים, וְהוֹדַגְשׁ הִתְרֹן שֶׁל הַהִשְׁתַּתְּפוּת בְּתִנוּעַת הַנוֹעָר עַל פְּנֵי פְּעִילוּיֹת אַחֵרוֹת.

(1) מִבֵּין הַמִּילִים הַמּוֹדַגְשׁוֹת הִקֵּף אֶת הַמִּילָה שֶׁנוֹצְרָה בְּדֶרֶךְ שֶׁל בְּסִיס וְצוֹרֵן סוּפִי.

(2) צִיֵּן אֶת מִשְׁמַעוֹת הַצּוֹרֵן הַסּוּפִי בַּמִּילָה שֶׁהִקֵּפְתָּ. _____

(3) מִיֵּין בְּטַבְלָה שֶׁלִּפְנֶיךָ אֶת שֶׁאֵר הַמִּילִים לִשְׁתִּי קְבוּצוֹת עַל פִּי הַמִּשְׁקָל.

(4) בְּקִטְעַת יֵשׁ מִילָה הַשְּׂאוּלָה מִלְעוּ.

הַעֲתֵק אֶת הַמִּילָה. _____

כְּתוּב לַמִּילָה חֲלוּפָה עֵבְרִית. _____

ב. בטקסט 1 נכתב: "תנועות אלה חתרו אפוא לכינונו של עולם שבו גם תושבי **הפריפריה** [...] יזכו לדיוור ולתזונה הולמים".

האקדמיה ללשון העברית פנתה לציבור בבקשה לסייע לה במציאת חלופה עברית למילה הלועזית **פריפריה**.

אחת ההצעות הייתה המילה **שולה**. הצעה זו עוררה זעם בציבור, ראה הכותרת שלפניך.

(על פי **ynet** — ידיעות אחרונות [23/6/16]. אוחר מ־www.ynet.co.il)

(1) הסבר מדוע התעורר זעם בציבור על ההצעה "שולה" כחלופה למילה "פריפריה".

(2) בטבלה שלפניך מובאות הצעות נוספות למילה "פריפריה", והן ממוינות לקבוצות על פי השורש שלהן.

ציין בטבלה שלפניך את השורש של כל קבוצת מילים.

המי לים	הֶקֶף, הֶקְפָּה, מְקַף, הֶקְפָּה, מְקַפֶּת	סֻבְּכָה, סָבָה, סְבוּכָה, סָבְכָה	מַעֲטָפֶת, עוֹטָפָה, מַעֲטָף, עוֹטֵף	צְדוּדָה, מַצֵּד	מְרַחֵקָה, רְחוּקִית, מְרַחֶקֶת
השו רש					

(3) מבין המילים בטבלה העתק מילה אחת שנוצרה בדרך של שורש ומשקל ומשמעות המשקל היא מקום.

נספח 1 – מאמרים

טקסט 1

תנועות הנוער ועיצובה של החברה החדשה

חיים אדלר

תנועות הנוער הארץ-ישראליות היו ברובן תולדה של תנועות הנוער הציוניות בגולה. תנועות הנוער הציוניות קמו בעקבות ההתעוררות האידאולוגית של בני הנוער בארצות שבהן צמחו. במרכזה של ההתעוררות הזו עמדה התביעה של הנוער לזכותו לקבוע את גורלו בעצמו ולמתוח ביקורת על חברת המבוגרים. בראשית המאה ה-20 חלמו חברי תנועות הנוער הציוניות בגולה ומנהיגיהן ליצור חברה יהודית חדשה ומודרנית הרחק משם, בארץ-ישראל, וכדי להגשים זאת הם התארגנו והכשירו את עצמם. תנועות הנוער הארץ-ישראליות היו אנטי-גלותיות וקשורות לתנועות אירופיות שדגלו בקדמה סוציאלית. תנועות אלה חתרו אפוא לכינונו של עולם שבו גם תושבי הפריפריה והשכבות החלשות בחברה יזכו לדיר ולתזונה הולמים, לשירותי חינוך טובים ומתקדמים ולשירותי בריאות בסיסיים.

10 לתנועות הנוער הייתה השפעה ניכרת על החברה ועל החינוך במציאות המיוחדת שהייתה בארץ-ישראל לפני הקמת המדינה ובראשית קיומה. הכוח החברתי של התנועות נבע מכך שהן חרתו על דגלן את היעדים הלאומיים והחברתיים החשובים ביותר בעיניהן, ותבעו מבוגריהן להגשימם: תנועות הנוער כולן דגלו ברעיון התקומה הלאומית ופעלו להעלות לארץ המוני עולים; רובן דגלו בחיי חלוציות ובעיקר בהתיישבות חקלאית-קיבוצית; כל התנועות היו נאמנות לתרבות העברית החדשה ולהנחלת השפה העברית לכול; כל התנועות היו אמונות על השתלבות חבריהן במערך ההגנה על חיי היהודים וכן במסגרות החיים שצמחו בארץ.

למרות זיקתן של רוב התנועות למסגרות המפלגתיות של המבוגרים הן הצליחו להבטיח לעצמן עצמאות מסוימת ביחסיהן עם ההנהגה הפוליטית. הן גם מתחו ביקורת על ההנהגות הפוליטיות בשל מחדליהן בהגשמת הערכים והיעדים האלה, על התעייפותם והתברגנותם של לא מעטים בהן ועל שאינם נוהגים בבחינת "נאה דורש נאה מקיים".

הכוח החברתי של תנועות הנוער נבע אפוא מכך שהן ייצגו את ערכי החברה המתהווה וחינכו לפי ערכים אלה. אולם הן לא הסתפקו בהצהרות של חניכיהן ובוגריהן על נאמנותם לערכים ולאידאות אלה, אלא חינכו אותם גם לרתום את חייהם למען הגשמת הערכים הללו. בתנועות הנוער כינו זאת "הגשמה עצמית".

25 |בנוגע לעוצמה החינוכית של תנועות הנוער ראוי לזכור כי החברה הארץ-ישראלית הייתה חברה שבה כמעט כל ילד היה עולה חדש או בן לעולים חדשים. במציאות החדשה שהלכה ונרקמה שימשו תנועות הנוער מסגרת חינוכית שאפשרה לילדים ולמתבגרים להתוודע אל ערכי החברה המרכזיים ולהזדהות איתם; הן אפשרו להם גם להכיר את שבילי הארץ החדשה-ישנה, את עמקיה, הריה, פרחיה וציפוריה.

30 | לתנועות הנוער בארץ היה מקום נכבד בפיתוח התרבות העברית המודרנית המתחדשת בארץ: הן סייעו בפיתוח השירה והריקוד העממיים והיו "במות הניסוי" של שירים ושל ריקודים חדשים. כמו כן, תרמו תנועות הנוער לעיצוב סגנון הלבוש הישראלי, החל בפשטות הבגדים וכלה בביטויי לבוש מובהקים, כגון המכנסיים הקצרים, החולצות הרקומות, כובע הטמבל ועוד. אף כי הפיכתה של השפה העברית לשפת ההוראה והדיבור היא פרי המאבק המוצלח של הסתדרות המורים ("מלחמת השפות"), הרי היא לבני הנוער חלק נכבד בהצלחה הזאת; בתנועות הנוער נוצרה העגה העברית המודרנית, ובה נטועים שורשי הסלנג, שהתפתח אחר כך בפלמ"ח ובצה"ל.

המהות המודרנית של החינוך בתנועה באה לידי ביטוי גם במבנה ובאופי של הערכים שעל פיהם חינוכו בתנועות השונות. ערך עבודת הכפיים, ועבודת האדמה בפרט, היה חידוש בתולדות העם היהודי, ערך ציוני המנוגד לאורח החיים בגלות, ולמעשה היה אחד הביטויים המובהקים לכמיהה של היהודים | להשתלב בחברה המודרנית. חידוש בולט נוסף באורח חיי היהודים כפי שעוצב בגלות היה חינוך לעבודה עצמית המושתתת על יגיע כפיים של היחיד במקום על ניצול הזולת. לא עוד מנוצלים אצל מעבידים, ולא עוד מנוצלים את יגיע כפיהם של עובדים.

תנועות הנוער היו אפוא מסגרת של חינוך מודרני לערכים השואב השראה מתורות של תיקון עולם בידי האדם. ייחודו של החינוך בתנועות הנוער בארץ היה שהפנמתם של ערכים אלה הביאה את הבוגר הצעיר להתנהגות, לאורח חיים ולמעשים שנבעו ממסכת הערכים הזאת.

השינויים החברתיים, התרבותיים והפוליטיים שפקדו את החברה הישראלית בסוף המאה ה-20 השפיעו על אופי פעילותן של תנועות הנוער. בחברה הישראלית החילונית נפרם הקונצנזוס סביב אותם ערכים ויעדים, שהיו בעבר מוקד להתלכדות כלל-חברתית. בנסיבות אלה קשה לחנך את חניכי תנועות הנוער לערכים וליעדים משותפים ולהגשמתם. הציפייה הרווחת היא כי הצעיר הישראלי יוכיח את כוחו ואת הישגיו באופן אינדיווידואלי, אם בלימודים, אם בצבא ואם בתחום המקצועי. החברה הישראלית, כמרבית החברות המודרניות בעולם, מתגמלת על הצטיינות ועל הישגים אישיים.

על רקע זה הצטמצם מספרם של בוגרי תנועות הנוער שהמשיכו במסורת ההגשמה הקיבוצית, ובוגרים שלא השלימו עם הסחף האינדיווידואלי נטו לחפש אפיקי הגשמה חדשים. לנוכח מגמות אלה החלו להתפתח בתנועות הנוער תופעות של התחדשות רעיונית, והן באו לידי ביטוי בהקמת מסגרות פעולה שונות, שמטרתן ליישם את עקרון "ההגשמה העצמית" באופן שיחולל שינוי מהותי בחברה הישראלית. כך נולד למשל הרעיון של "קיבוץ עירוני", חיי שיתוף קיבוציים בסביבה עירונית, שמטרתו לצמצם פערים בחברה הישראלית בעיקר באמצעות פעילות חינוכית.

מעובד על פי אדלר, ח' (2007). תנועות הנוער ועיצובה של החברה החדשה. זמן יהודי חדש, כרך רביעי. אוחר מ' www.kotat.co.il

טקסט 2

ההגשמה החדשה

נעם אבן

בשנות המאבק על הקמת המדינה, בתקופת מלחמת העצמאות ובשנים הראשונות של המדינה הייתה ההגשמה בתנועות הנוער מקור לגאווה. בוגרי התנועה — חברי גרעיני נח"ל⁽¹⁾ וחברי קיבוצים — הדריכו את חניכי השכבות הבוגרות וכך נשמר עקרון הדוגמה האישית והותווה מסלול מוגדר להגשמה. חניכי השכבות הבוגרות נקראו לצאת להגשמה המשלבת התיישבות חלוצית ותרומה לצורכי הביטחון.

5 | במהלך העשורים הראשונים שלאחר קום המדינה השתנתה המציאות: הבעיות, שלצורך פתרון הקימו הדורות הקודמים את תנועות הנוער החלוציות, נפתרו או השתנו, וכך האידאולוגיות של תנועות הנוער התרוקנו ממשמעותן. בשנות השמונים של המאה ה-20 לא היה אפשר להתכחש למשבר ההגשמה שפקד את תנועות הנוער. יעד ההגשמה העיקרי — הקמת גרעיני התיישבות בקיבוצים — כבר לא היה 10 | רלוונטי. נוצר אפוא צורך לתור אחר יעדים חדשים שיהלמו את מה שנחשב בעיני חניכי תנועות הנוער הבוגרים לצורך אמיתי, לשליחות אמיתית, לעשייה של ממש למען החברה. תנועות הנוער הבינו כי יש לקבוע לחניכיהן יעד ממשי, אתגר שאפשר לשאוף אליו ולהגשימו באופן אישי וקבוצתי.

הצבת יעדים היא ליבת העשייה בתנועות הנוער. זהו הכרח שבלעדיו תהיה התנועה ארגון שכל תפקידו להעסיק את הילדים במסגרת בטוחה. אך תנועת הנוער היא יותר מכך: זו מסגרת שמחנכת להגשמת ערכים, מעצבת את תפיסת העולם של חניכיה, קובעת מטרות ופועלת ליישומן בתהליך החינוך. לכן 15 | התעורר הצורך לבחון מה נכון להציע לחניכים, והיכן החינוך של תנועות הנוער יכול לבוא לידי ביטוי במיטבו.

בשנות התשעים החלו תנועות הנוער להתגבר על המשבר. כל תנועה פירשה בדרכה את המושג "הגשמה", וכבר לא הייתה לתנועות השונות אמירה אחידה בעניין זה. בעבר יצאו בוגרי כל התנועות להכשרה ולבניית חיים בקיבוץ ובכך נענו לצורכי ההתיישבות והביטחון של המדינה, ואילו משנות 20 | התשעים ואילך ברוב התנועות ההתיישבות החלוצית אינה יעד מרכזי בהגשמה, ולעתים אינה יעד כלל. חל שינוי בהגדרת היעדים ונוספו יעדי הגשמה מגוונים, כגון הדרכה בזמן שהמדריך הוא חניך בעצמו, יציאה לשנת שירות או התגייסות לשירות משמעותי בצה"ל.

יציאה לשנת שירות היא כיום יעד של תנועות נוער רבות. מדי שנה בשנה אלפי בוגרי תנועות הנוער 25 | יוצאים לשנת שירות ונענים לצורכי השעה של מדינת ישראל. במסגרת זו הם עוסקים בפעילויות המכוונות רובן ככולן לקהילה, למשל סיוע לאנשים בעלי צרכים מיוחדים, סיוע בבתי ספר וטיפול בבני נוער שנפלטו ממסגרות חינוך. כך הם מגשימים את הערכים שעליהם התחנכו בתנועה.

המסע אל ההגשמה החדשה הגיע ליעדו, אך טרם נשלם. תנועות הנוער מרחיבות בהתמדה את פעילותן. מיזמים חדשים נוספו לפעילויותיהן ומעמדם התחזק. הן זכו להכרה ממלכתית כשהוחלט להעניק 30 | למועצת תנועות הנוער פרס ישראל על מפעל חיים בשנת תשס"ח. בנימוקי הוועדה נכתב: "תנועות הנוער מהוות מסגרת לשיח ערכי ולעשייה הלאומית, הציונית, החברתית, החינוכית והציבורית על פי ערכי מגילת העצמאות וצורכי השעה של מדינת ישראל".

ארגונים שונים, ובהם ארגונים עסקיים ומשרדי ממשלה הפועלים למען הקהילה, החלו לפנות אל מועצת תנועות הנוער בהצעות לשלב את התנועות בפעילות. ארגונים אלה גילו את הפוטנציאל הטמון בבני נוער חדורי מוטיבציה, שמוכנים לתת כתף במגוון פעילויות למען הקהילה. חניכי התנועות משתפים פעולה גם עם עמותות במפעלי התרמה ובסיוע לנזקקים. העתיד ילמד לאילו כיוונים נוספים ומאתגרים יפנו תנועות הנוער. דומה שמשימתן של תנועות הנוער היא להוכיח בכל פעם מחדש כי הולמות אותן מילות השיר "שירה, הנוער, שיר עתידנו".

(1) גרעין נח"ל (נוער חלוצי לוחם) — מסגרת צבאית שמשרתים בה חברי תנועות נוער, והיא משלבת פעילות צבאית עם משימות חברתיות.

מעובד על פי אבן, נ' (2014). המסע אל ההגשמה החדשה בתנועות הנוער — לחנך ל'ערכים' ולא ל'צורות'. עמ' 197–219.

טקסט 3

תנועות הנוער: בניין חברה או בניין למשחקי חברה?

נאוה דקל

האם תנועות הנוער בישראל יכולות להציב חלופה ערכית לחברה הישראלית? האם יש בכוחן וברצונן לכוון סולידריות במקום פירוד, שוויון במקום הגדלת פערים, אחווה במקום ניכור? יש ספקנים מפוכחים המשיבים בשלילה גמורה, ולעומתם יש המשמרים את התקווה.

5 "הערכים שינו את צביונם. ערכים מסוימים נעלמים ואחרים ממלאים את מקומם", אומר ירון גירש, | מרצה לחינוך וסוציולוגיה. "החברה הישראלית נמצאת בשלב ההתבגרות, היא לא החליטה על זהותה הפוליטית והכלכלית. תנועות הנוער מודעות למאבק המתחולל כאן בין ערכים, והן מנסות להדוף את הערכים שאינם ראויים בעיניהן. צריך לזכור שהצעירים מתמודדים עם מציאות מבלבלת מאוד".

האם יש לחינוך בתנועות הנוער יכולת להשפיע על החברה הישראלית ועל ערכיה?

10 גירש: "לחינוך בתנועה יש כוח ועוצמה, אבל צריך להיזהר מלראות בו פתרון קסם שיחולל את השינוי. | לתנועות הנוער יש אג'נדה חברתית ברורה. עם זאת, המדריכים מתמודדים עם ביטויים חברתיים מטרידים, למשל העיסוק המוגזם של בני הנוער באמצעים טכנולוגיים, האלכוהול והאלימות בחברה. המדריכים, שהם עצמם צעירים מאוד, הם מקור תמיכה לחניכים. ילדים ובני נוער רבים רואים בהם כתובת ראשונה במצבי לחץ. בעלי התפקידים בתנועות הנוער הם אנשים אופטימיים מאוד, אולם הם צריכים להחליט מה התפקיד החברתי של התנועות, ולכן הם רוצים להובילן".

15 | האופטימיות והערכים שגירש מדבר עליהם מתבטאים בבהירות בשיחה עם שלושה רכזים בוגרים: נמרוד אהלי מתנועת "המחנות העולים", נטע סיזל מתנועת "האיחוד החקלאי", ואלעד אברקי מתנועת "בני עקיבא". אמנם הם מייצגים תנועות בעלות אופי שונה ואידאולוגיה שונה, אבל יש ביניהם שיתוף והבנה. הם מדברים בביטחון על עולם הערכים החיובי שהתנועות שלהם מייצגות ושואפות להנחיל לחניכיהן, עולם ערכים שמטרתו חברה מופת טובה וצודקת.

20 | התשובה על השאלה אם בתנועות הנוער מחנכים לערכים נראתה לרכזים ברורה מאלה, ואפילו "מרגיזה", כפי שטען אהלי. "אני חושב שכל מקום מחנך לערכים, גם פייסבוק וגם בית הספר. גם תוכן שיווקי, שהוא הערך המנצח בחברה שלנו, מחנך לערכים. אנחנו רוצים לחנך לערכים אחרים, ומה שחשוב בעינינו הוא לא רק להגיד מה הם הערכים שלנו אלא גם לפעול על פיהם. בית הספר הוא מרחב אחר, יש בו תחרותיות ולחץ. אני מזהה בבני הנוער אינחת מן הלחץ להשיג ציונים גבוהים. יש להם דרישה לחוויה אחרת שהיא מעבר להישגיות".

סיזל: "בכיתות י"א-י"ב בני הנוער עסוקים בציונים ובהישגים. התנועה מציעה ערכים אחרים. מלמדים אותם לגבש עמדות ולקבל אחריות. למשל, כשעוסקים בתופעות של גזענות, מקשרים את הנושא לעולם הפרטי של החניכים. אנחנו מלמדים אותם להתעניין בדברים שהם מעבר ל'אני הפרטי' ותובעים מהם לא רק חשיבה, אלא גם עשייה. חינוך לערכים צריך להיות מגובה במעשים, ולא במילים בלבד".

30 | אברקי: "בעיניי, הערך המוסף שתנועת הנוער מציעה הוא התנסות בעולם המבוגרים בלי האחריות הנלווית אליו. אנחנו נותנים לחניכים להדריך וללמד ומאפשרים להם גם להיכשל. כשהם מגיעים לתנועת הבוגרים הם כבר מכירים את השפה הערכית. ההצלחה שלנו נמדדת בקיומה של תנועת בוגרים אידאליסטית, שחבריה מתעניינים במה שקורה סביבם".

35 | סיזל: "בעיניי, המדד להצלחה הוא השאלה אם אנחנו מצליחים לגדל אנשים שמגלים מעורבות חברתית [...] בתנועה שלנו יש ניסיון עיקש להגדיר טוב ורע בבלבול של העולם הפוסט־מודרני. אנחנו מסרבים לקבל את התפיסה שמאחר שהכול מבולבל, אי־אפשר להגיד כלום על שום נושא. יש טוב ורע, ואנחנו חייבים להגדיר אותם. יש ערכים בסיסיים כמו ערך שוויון האדם או מאבק בגזענות, שהגבולות שלהם ברורים".

אם ישאלו את החניכים שלכם מה הם הערכים החשובים ביותר בתנועה שהם חברים בה, מה הם יגידו?

40 | אהלי: "החניכים שלנו יגידו שקיום דיאלוג הוא עיקרון מנחה בחיים, וגם שאין לקבל את המציאות כמובנת מאליה, ושחשוב לפעול על פי הערכים שלך. מה שחשוב בעיניי הוא הקשר בין הגשמה אישית ואחריות לעצמי לבין אחריות ועשייה למען הכלל. הייתי מוסיף לזה גם את ההרגשה שיש ערך שהוא גדול מן העצמי הפרטי".

45 | סיזל: "החניכים שלנו מדברים על סולידריות בקהילה ובחברה ועל ערך שוויון האדם. הם מדברים גם על הטלת ספק ועל הצורך לתקן את מה שמקולקל בחברה. ברמה האישית החיבור בין החיים שלי לחיים של החברה הוא קשר בל ינותק. בעיניי זו המשמעות של 'הגשמה' — המתח בין המציאות שאני חיה בה לבין המציאות כפי שאני רוצה שהיא תיראה, והעשייה המכוונת להשגת השינוי הזה. 'הגשמה' משמעותה גם האמונה בטוב ובצורך להגביר את האור".

50 | אברקי: "הערכים שאנחנו מתבססים עליהם הם אהבת התורה, אהבת הארץ והעם, אבל גם הטלת ספק — היכולת להסתכל על המציאות ולא להסכים לה".

הגשמה, חברת מופת, חיזוק הטוב בעולם, ערכים יהודיים וציוניים — בין השלושה יש הסכמה על הערכים שהם שואפים אליהם ומנסים לממש במסגרת תנועות הנוער שלהם. אופטימים? נאיבים? מתקני עולם תמימים? מה שבטוח הוא שהדברים נובעים אצלם ממקום עמוק ומאמין, וכפי שהם מעידים על עצמם — הם לא רק מדברים, אלא גם עושים.

מעובד על פי דקל, נ' (נובמבר 2016). תנועות הנוער: בניין חברה או בניין למשחקי חברה? הד החינוך, עמ' 40–43.

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon